

Bosrandparelmoervlinder

Argynnis adippe

De bosrandparelmoervlinder was een onregelmatige standvlinder die in het verleden verspreid is gevonden, vooral in het zuidoosten van het land. De laatste populatie vloog in 1976. Hij vloog in één generatie tussen eind juni en begin augustus.

Levenscyclus en gedrag

De waardplanten van de bosrandparelmoervlinder - vroeger adipevlinder geheten - zijn viooltjes, vooral het maarts

viooltje en het bleek- en donkersporig bosviooltje. De eitjes worden afgezet op strooisel nabij de waardplant, zodat de rups zelf op zoek gaat naar zijn voedsel. Vlak voor de verpopping verlaat de rups de waardplant en spint een tent van bladeren waarin hij zich bovenin verpopt.

De dichtheid is gemiddeld, circa 4 vlinders per ha. De vlinders zijn vooral actief bij zonnig weer en vliegen snel. Zij rusten in de bovenste takken van bomen. Daardoor is deze soort lastig te vinden. De mannetjes houden patrouillevluchten. (BINK 1992, MAES & VAN DYCK 1999).

Vliegtijd en overwintering

De bosrandparelmoervlinder vliegt in één generatie tussen 26 juni en 10 augustus. De uiterste vliegdata zijn 22 juni en 30 augustus. Hij overwintert als eitje.

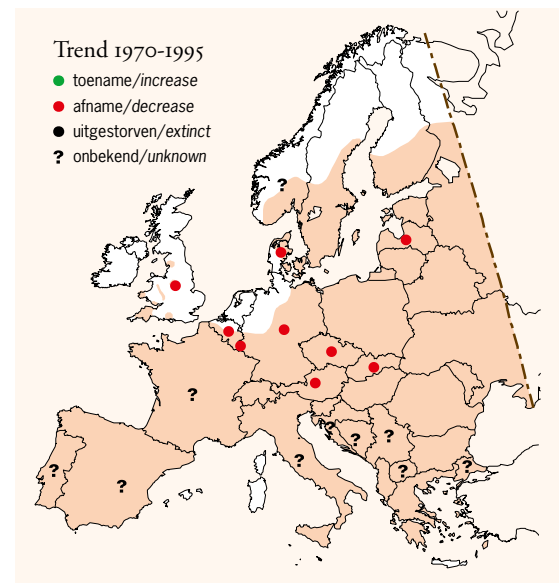
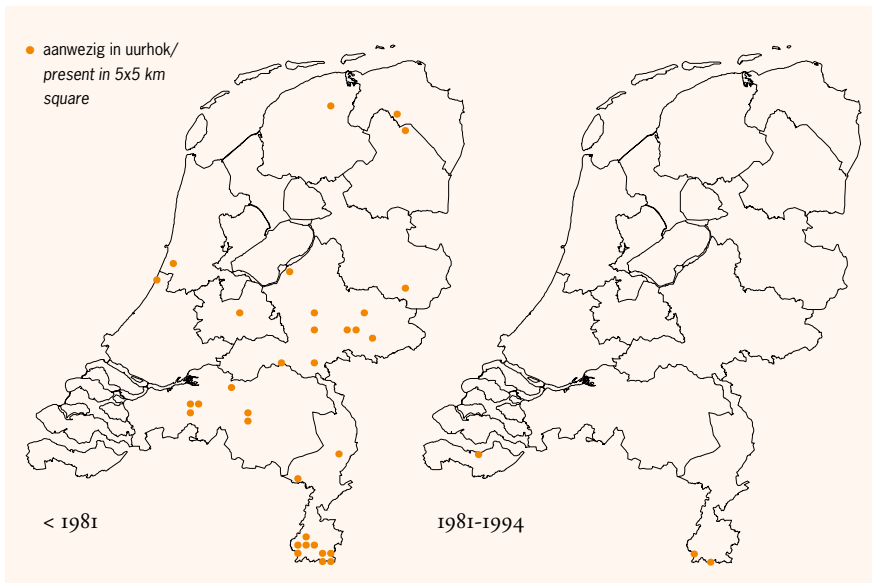
Leefgebied

De bosrandparelmoervlinder is vooral te vinden bij zonnige bloemrijke bosranden, brede bospaden, open plaatsen in bossen en struweel op kalkgraslanden. Vrijwel altijd is er een weelderige, ruige begroeiing met veel kruiden aanwezig.

(BINK 1992, MAES & VAN DYCK 1999).

Mobiliteit, verspreiding en trend

De bosrandparelmoervlinder is een mobiele vlinder. Hij komt in vrijwel geheel Midden- en Zuid-Europa voor. In Nederland was het een onregelmatige standvlinder die verspreid voorkwam, maar de meeste waarnemingen kwamen uit het zuidoosten van het land. Vooral in de periode tussen 1925 en 1930 zijn er relatief veel waarnemingen en plantte de soort zich zo nu en dan ook voort. Daarvoor is zij vermoedelijk nog algemener geweest. De Graaf (1858) noemt onder andere 'soms in groote menigte bij Doesburg'. Na 1940 nam het aantal waarnemingen af. De laatste vlinder die waarschijnlijk van een inlandse populatie afkomstig is, is in 1976 bij Stramproy (LI) aangetroffen. Daarna zijn alleen nog vier zwervers gezien: driemaal in de jaren tachtig in Zuid-Limburg en eenmaal bij Terneuzen (ZE) op 6 augustus 1994. De dichtstbijzijnde populaties bevinden zich in de Ardennen. (AKKERMANS ET AL. 2001).

Bescherming

Op Europese schaal is de bosrandparelmoervlinder niet bedreigd en over het algemeen is het voorkomen stabiel. Uit België, Groot-Brittannië en Duitsland wordt een achteruitgang gemeld. De soort is verdwenen uit Vlaanderen en komt in Wallonië lokaal en zeldzaam voor in de Condroz en de Ardennen. De soort staat op de Vlaamse, Waalse, Duitse en Britse Rode Lijst. (MAES & VAN DYCK 1999, LAFRANCHIS 2000).

Het is onduidelijk waarom deze soort vroeger slechts onregelmatig als standvlinder in Nederland voorkwam. Dat het aantal waarnemingen de afgelopen vijftig jaar is afgenomen, wordt veroorzaakt doordat de bosrandparelmoervlinder in het buitenland zeldzamer is geworden waardoor minder zwervers naar Nederland vliegen. In de tweede plaats zijn geschikte bloemrijke bosranden met veel viooltjes vrijwel overal verdwenen waardoor deze vlinder niet in staat is (tijdelijke) populaties te ontwikkelen. (ASHER ET AL. 2001).

Toekomst

Vermoedelijk blijft de bosrandparelmoervlinder een verdwenen onregelmatige standvlinder, hoewel zwervers in principe nog steeds gevonden kunnen worden.

SUMMARY

High Brown Fritillary *Argynnis adippe*

Argynnis adippe was a very rare, irregular resident. The last population flew until 1976 in the neighbourhood of Stramproy, in the province of Limburg. Since 1990, only one butterfly has been seen. It occurred near sunny, woodland edges where violets (*Viola* spp.) were growing; these served as its larval foodplant. It flew in one generation from the end of June until mid-August and hibernated as an egg.

